

Pismienictwo w Galicyi.

Do pismienictwa w Galicyi z ostatniego dziesiątka lat,

ZAPISY BIBLIOGRAFICZNE.

Rok 1849 — 1859.

(Obacz Nr. 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 21 i 22 Dodatku tygodniowego.)

Litera B. (Ciąg dalszy.)

(Tytuły między nawiasami są tego samego autora.)

Biegelmajer Ludwik, c. k. Radca skarbowy.

112) Ustawy dla posiadaczy dóbr w Galicyi we względzie politycznym sądowniczym i finansowym potrzebne. — T. I. zawiera: Rozprawę o ustawach względem wykupu lub uregulowania służebnictw, jako też wspólnego posiadania lub użytkowania gruntów. Lwów 1858, w 8ce str. 208. Nakład autora. Rozbiór w Czasie 1858 N. 100. kor. ze Lwowa. — Umieścił w Dodatku tygod. do Gaz. lwow. r. 1850. 1) System ekonomii państwa i finansów w powszechności, a w Austrii w szczególności. — 2) O kursie galicyjskich listów zastawnych; rok 1851. — 3) Statut nasz konstytucyjny. — 4) O wpływie reformy finansowej w Węgrzech, na ekonomię publiczną w Galicyi; rok 1852. — 5) Gdańsk, Odesa, Hamburg, Gałacz w stosunku do ekonomii krajowej w Galicyi. — Wszystkie te artykuły z niemieckiego w redakcyi Gaz. lwow. tłumaczone były.

Bielawski Bruno pisał te artykuły do czasopismów: Poezye w Nowinach: r. 1854: Próba majtka (N. 34). — W T. II. Jan i mucha. — Ucieczka. — W T. III. Nam jako tako. — R. 1855 T. I. Bez ludzi. — Do pamiętnika H. W. — Jedno a nie to samo. — Porównanie. — Skowronek na pobojowisku. — Tatarzy. — Czarny krzyż. — Bez ludzi. — T. II. Łódka. — Wspomnienie. — Dwie chwile życia. — Spiewak (z niem.). — Łaska Boża. — Szczęście Boże. — Sen i szczęście (z Getego). — Kolebka i trumna. — W obcym kraju. — Najlepsze i najgorsze. — Nie kochaj. — Niewczesny żal. — R. 1856 T. I. Na kolendę. — Rzeczywistość. — Sierota. — Stary sługa. — Prozę: Baron Paloczaj, opowiadanie. — Przyjemności życia wiejskiego. (Tamże 1855 T. I.) — W dzienn. liter. 1856 T. I., poezye: Wiersz do obrazu: maj i grudzień. — W T. II.: Żebrak, r. 1857 T. I.: Trójka cyganów (z Lenaua). — Ziemia nasza (wiersz). — W Gwiazdce Cieszyńskiej 1858 r. umieścił: Trzy życzenia, obrazek ludowy z podania gminnego patrz Tęcza — Kalendarz.

Bielowski August, bibliotekarz Zakł. Im. Ossol.

113) „Pisma pomniejszych.“ Lwów. T. I. w 8ce około 20 ark. Zapowiedziane r. 1859, nakładem Wilda. — Poezye: Petersburg 1855, w 12ce, nakład B. M. Wolfa, druk Wienhöbera, str. 144.

114) „Pompei Trogi fragmenta“ *quorum alia in codicibus manuscriptis Bibliothecae Ossolinianae invenit, alia in operibus, scriptorum maximum partem Polonorum, jam vulgatis primus animadvertit, fragmentu pridem nota adjunxit ac una cum prologis historiarum Philippicarum et criticis annotationibus edidit Aug. Bielowski. Accedit notitia liter. de Trogo et index.* — Lwów 1853, w 8ce, druk Ossolińskich Bibl. str. XXVI. i 91. Z okazji dzieła tego czytaj koresp. z poznańskiego z Kornika w Dz. Lit. 1854. N. 2. Cena 1 talar. — Recenzja także w Dzienn. lit. 1853 N. 44, podobnie w Bibliot. war. 1854. Styczeń i maj: Jeszcze kilka słów z powodu ułamków Troga, przez A. Bielowskiego. — Najdokładniej rozebrał tę pracę Fryd. Gott. Osann, filolog w *Neue Jahrbüch. für Philolog. Band LXX. Heft I.* str. 54 — 69. którą rozprawę Wagielewicz przełożył w dodat. tyg. do Gaz. lwow. 1857 N. 47. toż w Bibli. warsz. 1857, kwiecień. — Rzut oka na dotychczasową pierwotną potrzebę historyi, w 8ce Warsz. 1853; druk Strąbskiego. (Oddr. z Bibl. war. w ilości 250 egzemp.) kart. I. str. 90., cena 1 złr.

115. „Wstęp krytyczny do dziejów Polski.“ (1 tabella na pół ark.) w 8ce 1850. Lwów, druk Ossolińskich. Nakład Włodz. hrabiego

Dzieduszyckiego; str. IV. 542. Cena 3 złr. 30 kr. — Szczegółowa krytyczna recenzja zbijająca system autora jest w Przegl. poznań. 1857, półr. I. 2. IV. podobnaż w Dzienn. warsz. 1851 N. 85, 153, 154, 155, 157, 159, 160 przez Jul. Bartoszewicza. — Jego artykuły w Dzienn. literackim są: O mniemanej słowiańskości Swewów. — Kiedy przybył Ruryk do Słowian (tamże), toż przełożono w *Jahrbücher für slav. literat.* Schmelzera. Budyszyna 1852 r. — O pismach Jak. Sobieskiego, w języku polskim, (tamże). — Biblioteki lwowskie. — Paradoxa a Reformacya. — Domówienie o paradoxach. (r. 1852). — Pierwsze pomniki języka polskiego; (w Dzienn. liter. 1853), (toż w Bibl. war. 1853 III. 20 — 30). Nowy zapis na korzyść języka i literatury polskiej (1853 Dzienn. liter.) — Pokucie. (w Dodat. liter. do Czasu 1857 II. 653 — 734.) — Umieścił w Dodat. tygod. do Gaz. lwow. 1854: 1. Rzecz o archiwach familijnych. 1855: 2. Przemowa przy otwarciu posiedzenia w Zakładzie nar. im. Ossoliń.: Zwycięstwo Jana Sobieskiego nad Turkami i Tatarami r. 1675. (N. 45). — 1856: 3. Nagrobek Bolesława Chrobrego. (N. 14.) (toż jest w Bibl. war. 1857, kwiecień.) — 1857: 4. Przemówienie i zdanie sprawy z podróży za granicę. — 1858: 5. Wtargnienie Muhameda IV. do Polski. —

Rozbiera prace jego: Michał Grabowski, w kor. liter. 842. Cz. I. s. 145 — 151 i 210 — 228. wychwała jego poezye. Tenże wielbi w Tygod. petersb. jego dumki. — O nim pisze Wł. Wojcicki w Przegl. nauk. 1843, N. 18. w czasopismach są te jego prace przed r. 1849 umieszczone:

W Haliczanie 1830. T. I. poezye: Trójziele, Pieśń serbska. Klechda na gruzach świątyni. W T. I. przekłady z króloworskiego rękopismu. — Dwanaście pieśni serbskich. — Król dębów, balada Getego. — Ziewonia. — Pielgrzym. — Ziewonia z r. 1834 i 1839 mieści jego Dnmy i Dumki Ruskie. Wyszczególnił się: Pieśnią o Henryku Pobożnym. Prozą umieścił: Przedstowie. Boldy na Sokołowie w Polanicy. Pismienictwo u Słowian (o Czechach i Kollarze). — W Dzienniku mód paryskich r. 1840 przekład z Szyllera i Byrona r. 1842: wyjątek z Fausta, Getego. — Jadwiga ksienia szlązka. — Marya Leszczyńska. — R. 1843: Księżna Ostrogska. — Ocena legend Hołowińskiego. — O apologiach i krytyce Stasia. — R. 1845. O wydaniach Maryi Malczewskiego. — Rozbiór powieści Kuglarze: Przypomnienia z podróży po kraju. — Toż r. 1846 N. 1 i 2. — 1847 Pamiętka (wiersz). — W czasop. Bibliot. Ossol. 1842 I. Początkowe dzieje Polski. — Kilka słów o niektórych polskich dziełach podobnie r. 1844 i r. 1847 I. O Trogu Pompeju. — W Album na korzyść pogorzalców 1844. Rzeszów i jego okolice. — Biografia J. Borkowskiego. — W Tygodniku literackim: O nowej erze słowiańskiej. — Wyprawa Igora O Zimorowiczach. — Rozmowa na murowanym mostku. — Prace literackie 1838: mieszczą przekład pieśni serbskich. — Przyjaciół ludu r. 1843 także mieści utwory jego pióra. — W Wiąnkach, noworoczniku na r. 1837: Pieśni serbskie. — Oprócz tego wydał przed r. 1849 te prace: Pienia Szyllera 1841. — Wyprawa Igora 1833. — Dumki 1838. Marya Malczewskiego 1838. Poezye jego wyszły w Petersburgu, w Skarbczyku poezyi wydanym przez M. B. Wolfa.

Jeżeli nie mylę się najpierwsze prace jego były wierszem, tu zamieszczone są w Rozmait. lwowskich jako to:

R. 1825 Fiołek; Rybak (z Getego). Do Karolci. — R. 1827. Na śmierć młodzieńca (z Szyllera). — R. 1833 Ocena Zbioru Pieśni ludu W. Zaleskiego. — O rusalkach (z Szafarzyka)

R. 1836 *Oczekiwanie (z Szyllera)*. Wstęp do Fausta (Gętego). Ocena przekładu rękopisu królow. przez L. Siemienińskiego.

Bielowski A. urodził się 27. marca 1806 roku w Krechowie na Pokuciu. Życiorys jego i prace jego podają Prosper Chwalibóg w Dz. war. 1854 N. 76. — Z Gaz. Warsz. 1856. N. 295. i r. 1857 N. 2 i 6. *Nouvelle biogr. general*. Hoffera. Paryż 1853. T. VI. s. 33. Wurzbach Biog. Lexic. 1857 I. Wiedeń. — Więcej patrz: Linde. Ossoliński.

Bielski Marcin i Joachim.

116) *Kronika Polska*. Zeszyt 1 — 28. str. 179 i LXXV. 1856. Sanok. — Obacz Biblioteka Polska — zeszyt 55 — 82.

Bielski P.

Kilka uwag z powodu najnowszych dzieł traktujących o systemie Lawa. (W Czasie, dodatek grud. 1858.)

Bielski Władysław patrz: Tygod. rolo. przem.

Bierkowski Ludwik, profesor.

117) „Przedmiot lekarski.“ Kraków 1850, w sierpniu, w 4ce str. 4.

118) „Wstęp do anatomii ciała ludzkiego“ dla uczniów poświęcających się umiejętności lekarskiej. (Urywek z rękopisu anatomii podręcznej od wielu lat do druku przygotowanej.) — Kraków 1850 w 8ce, str. LX. 100. Cena 1 zhr. 30 kr. — W Roczn. T. N. Krak. zamieścił: O leczeniu wrzodów (r. 1851 Z. III. Odd. II.) Największy rozgłos w świecie uczonym sprawił swemi dziełami w Berlinie po niemiecku wydawanymi. — Po polsku wydał: Choroby syfilityczne. Kraków 1833. O ważności gimnastyki. Kraków 1837. Roczniki kliniczne od r. 1832 — 4. — O zapaleniach ocznych 1847. Spostrzeżenia w przedmiocie chirurgii 1839.

(D c. n.)

Wychowanie publiczne.

Stan szkół, nauk i uczniów w lwowskim okręgu administracyjnym, w roku 1857^{7/8}.

(Obacz Nr. 6, 7, 20, 21 i 22 Dod. tyg.)

IV. Gimnazya w lwowskim okręgu administracyjnym w r. szkolnym 1857⁸. (Ciąg dalszy.)

6. Stanisławowskie wyższe gimnazjum.

Etat nauczycieli i stan uczniów.

Etat nauczycieli w stanisławowskim gimnazjum składali: 1 dyrektor, 4 nauczycieli stałych, 9 suplentów, między nimi czterech sta-

nu duchownego i 3 nauczycieli pomocniczych, z których jeden stanu duchownego; wszystkich razem 17. Stan zaś uczniów był następujący:

Podział na klasy	Ilość uczniów			Co do narodowości			Co do wyznania						Stypendyści	Podlegli opłacie	Wolni od opłaty	Kwota stypendyalna zhr. m. k.
	publiczni	prywatni	Razem	Polacy	Rusini	wszyscy inni	rzymsko-katolickiej	grecko-katolickiej	ormian. kat.	Disunicy	Ewangelicy	Zydzi				
I.	57	—	57	12	38	7	18	38	—	—	—	1	—	45	14	1,415
II.	54	—	54	24	21	9	29	21	1	—	1	2	—	44	12	
III.	43	2	45	15	25	5	18	25	—	—	—	2	1	39	6	
IV.	39	1	40	15	22	3	14	21	1	1	—	3	—	33	8	
V.	25	1	26	5	18	3	5	18	—	—	—	3	1	25	6	
VI.	22	—	22	10	12	—	10	12	—	—	—	—	3	12	10	
VII.	27	—	27	7	15	5	11	15	—	—	—	1	4	25	4	
VIII.	25	1	26	9	12	5	11	12	1	—	—	2	4	23	3	
Razem	292	5	297	97	163	37	116	162	3	1	1	14	13	246	63	

S z c z e g ó ł y.

Utrzymanie gimnazjum stanisławowskiego idzie ze skarbu publicznego, ale stanisławowska gmina zobowiązała się dodawać rocznie 500 zhr. m. k., przytem sprawiać zawsze w siódmej i ósmej klasie potrzebne porządki, i mieć staranie, ażeby założony był gabinet fizykalno-naturalny, a biblioteka także założona i należycie opatrzoną zostawała.

Z opłaty szkolnej wpłynęło 2,060 zhr. m. k.

Wykład nauk w tem gimnazjum odbywa się w języku niemieckim, prócz religii, która uczniom obrządku grecko-katolickiego wykłada się w języku halicko-ruskim z niemieckim, zaś uczniom obrządku łacińskiego w języku polskim.

Z końcem roku zgłosiło się do egzaminu dojrzałości 18 uczniów, i 16 z nich otrzymali zaświadczenie do dalszych akademicznych nauk, dwóch zaś zrelegowano na rok jeden cały.

W zbiorach swoich i porządkach posiadał Zakład stanisławowski w roku 1857⁸. a) bibliotekę złożoną z 1,628 tomów; b) Gabinet fizykalno-chemiczny o 166 aparatach; c) do nauk historii

naturalnej: 82 dzieł z obrazami, 52 sztuk zwierząt wypchanych, 250 egzemplarzy konch, 1,119 gatunków roślin, 630 mineralów i 340 krzysztalów w modelach; d) do nauk geograficznych: 41 map ściennych, 9 atlantów, 2 globy, 5 dzieł historycznych z obrazami; e) do nauk matematycznych 24 figur stereometrycznych, 8 sztuk geometrycznych narzędzi, i 3 geometrycznych tablic ściennych; nakoniec f) zbiór monet składający się z 60 sztuk monet srebrnych a 30 miedzianych.

Przybyło zaś w tym roku do gabinetu fizykalnego 24 aparatów, do nauk historii naturalnej 71 dzieł z obrazami, 133 egzemplarzy konch, 142 mineralów, i 37 krzysztalów w modelach, nakoniec do nauk matematycznych 6 figur stereometrycznych.

7. Przemyskie wyższe gimnazjum.

Etat nauczycieli i stan uczniów.

Etat nauczycieli w gimnazjum przemyskim składali: 1 dyrektor, 6 nauczycieli stałych, między nimi dwóch stanu duchownego; 8 suplentów, między nimi dwóch duchownych, i 2 nauczycieli pomocnych, razem 17 nauczycieli. Stan zaś uczniów był następujący:

Podział na klasy	Ilość uczniów			Co do narodowości			Co do wyznania						Stypendyści	Podlegli opłaceniu	Wolni od opłacenia	Kwota stypendyalna	
	publiczni	prywatni	Razem	Polacy	Rusini	Wszyscy inni	rzymsko-katolic.	grecko-katolickie.	Ewangelicy	Zydzi	Monet. zhr.	kon. kr.					
I.	95	1	96	52	41	3	54	41	—	—	1	5	52	44	66	40	
II.	49	4	53	26	23	4	30	23	—	—	—	4	28	25	190	—	
III.	49	2	51	25	24	2	25	24	—	—	2	3	18	33	190	—	
IV.	39	1	40	20	17	3	22	17	—	—	1	4	16	24	326	40	
V.	20	—	20	9	9	2	11	9	—	—	—	1	7	13	13	20	
VI.	23	—	23	12	10	1	12	10	—	—	1	3	6	17	176	40	
VII.	35	1	36	24	9	3	25	9	—	—	2	5	16	20	470	—	
VIII.	24	1	25	17	6	2	18	6	—	—	1	5	11	14	400	—	
Razem	334	10	344	155	139	20	197	139	—	—	8	30	154	190	1,923	20	

S z c z e g ó ł y.

Między stypendystami było 15 którzy pobierali rocznie po 13 złr. 20 kr. z fundacji Mogilnickiego dla młodzieży grecko-katol. obrządku; 6 innych pobiera stypendy po 150 złr. z funduszu byłego konwiku; 9 zaś pobiera stypendy po 80 złr. z funduszu religijnego. Oprócz tych stypendyów, utrzymuje gimnazjum przemyskie jeszcze 31 alumnów ob. łacińskiego.

Gimnazjum przemyskie utrzymuje się zupełnie z funduszy szkolnych państwa.

Z opłaty szkolnej wpłynęło w tym roku 1505 złr. 17 kr., a z taks wstępnych 196 złr. m. k.

Wykład nauk odbywa się w języku niemieckim, prócz religii, która wedle obrządku Polakom wykłada się po polsku, Rusinom po halicko-rusku.

Na egzamin dojrzałości zgłosiło się z końcem roku 24 uczniów, ale do egzaminu przyszło tylko 21, i wszyscy obstali, jeden nawet z wyszczególnieniem.

Z ochoty własnej uczyło się 77 uczniów spiewu, 53 kaligrafii, 26 rysunków, a 21 języka francuzkiego; są to nauki które uczniom do woli są zostawione.

Zbiory i porządki gimnazjum przemyskiego składały się: a) z biblioteki o 2,278 tomach, 69 wielkich a 16 małych map ściennych, 17 atlantów, 2 globów, 80 odwzorów starożytności rzymskich, 18 faksimiliów staroniemieckiej sztuki sznycerskiej z drzewa, i 170 wzorów do rysunku; b) z fizykalnego gabinetu o 417 fizy-

kalnych i chemicznych aparatach; c) i z gabinetu naturalnego. Gabinet naturalny zawierał: do nauk zoologicznych: 122 wypchanych ptaków, 19 zwierząt ssących, 1 wypchaną rybę, 30 sztuk ryb morskich i 56 sztuk małych zwierzątek morskich w spirytusie, 9 płazów w spirytusie, 185 konch, 312 gatunków motylów, 580 gatunków chrząszczy, 12 kości z zwierząt przedpotopowych, 220 tablic obrazowych i 1 dzieło z obrazami oprawne; — do nauk botanicznych mieli herbarz o 400 krajowych roślinach, 24 sztuk owoców z porcelany, dzieło: *physiotypia plantarum austriacarum*, 102 tablic obrazowych i 1 dzieło botaniczne oprawne; — do mineralogii: 500 minerałów i 300 krzysztalów w modelach.

Przybyło w tym roku do biblioteki 223 tomów, 7 dużych map ściennych, 5 atlantów, 18 *facsimilów* i 5 wzorów do rysunku; do gabinetu fizykalnego 2 instrumenta; do gabinetu naturalnego: 20 wypchanych ptaków, 6 wypchanych zwierząt ssących, 9 płazów w spirytusie, 2 dzieła z obrazami do zoologii, 60 zasuszonych roślin, 24 sztuk owoców z porcelany, i dzieło: *physiotypia plantarum austriacarum*.

8. Gimnazjum Brzeżańskie.

Etat nauczycieli i stan uczniów.

Etat nauczycieli w brzeżańskim gimnazjum składali: 1 dyrektor, 2 nauczycieli stałych, 8 suplentów, między nimi czterech księży i 2 nauczycieli pomocniczych, razem 13. Stan zaś uczniów był następujący:

Podział na klasy	Ilość uczniów			Podług narodowości			Podług wyznania				Stypendyści	Podlegli opłacie	Wolni od opłaty	Kwota stypendyalna złr. m. k.
	publiczni	prywatni	Razem	Polacy	Rusini	Wszyscy inni	rzymsko-katolic.	grecko-katolic.	Ewangelicy	Żydzi				
I.	43	2	45	20	15	10	27	15	1	2	—	35	10	—
II.	40	1	41	17	16	8	23	16	1	1	—	28	13	—
III.	37	3	40	9	22	9	16	22	1	1	1	26	14	150
IV.	23	—	23	6	10	7	10	10	1	2	—	16	7	—
V.	20	—	20	6	12	2	6	12	1	1	—	13	7	—
VI.	21	—	21	5	11	5	8	11	2	—	1	11	10	150
Razem . . .	184	6	190	63	86	41	90	86	7	7	2	129	61	300

S z c z e g ó ł y.

Gimnazjum brzeżańskie utrzymuje Rząd z funduszy szkolnych, ale państwo brzeżańskie daje od siebie lokalności szkolne, i corok 30 sagów twardego drzewa na opał.

Z opłaty szkolnej wpłynęło 976 złr., z taks wstępnych 92 złr. a z dobrowolnych składek od uczniów na sprawienie porządków szkolnych 100 złr. m. k.

Wykład nauk idzie w języku niemieckim, prócz religii, która się także wedle obrządku łacińskiego lub gr. katol. wykłada w języku polskim i w halicko-ruskim.

Z przedmiotów zostawionych do woli pobierało 32 uczniów naukę spiewu, 87 uczyło się kaligrafii, 25 języka francuzkiego; zaś co do względnie obowiązkowych języków krajowych, uczyło się po polsku 104, a po halicko-rusku 86 uczniów.

W zbiorach swoich i porządkach liczyło gimnazjum brzeżańskie w tym roku: a) bibliotekę z 440 dzieł w 1,165 tomach, oprócz biblioteki

uczniów złożonej z dzieł 100, w 210 tomach; b) gabinet fizykalny o 47 aparatach; c) do nauk historyczno-naturalnych 4 dzieł z obrazami, 34 konch, herbarz o 1,116 gatunkach roślin, 370 minerałów i 50 krzysztalów w modelach; d) do nauk geograficznych: 46 większych i mniejszych map ściennych, 9 atlantów, 2 globy, 1 tellurium i 1 lunarium; e) do nauk matematycznych: 62 figur stereometrycznych; f) zbiór monet, na koniec g) zakład muzyczny z notami i instrumentami.

9. Gimnazjum Buczańskie.

Etat nauczycieli i stan uczniów.

Etat nauczycieli składali w buczańskim gimnazjum: 1 dyrektor, 2 nauczycieli stałych i 5 suplentów, razem 8 nauczycieli; wszyscy ze stanu duchownego zakonu ś. Bazylego. Stan zaś uczniów był następujący:

Podział na klasy	Ilość uczniów			Podług narodowości			Podług wyznania				Stypendyści	Podlegli opłacie	Wolni od opłaty	Kwota stypendyalna złr. m. k.
	publiczni	prywatni	Razem	Polacy	Rusini	Wszyscy inni	rzymsko-katolic.	grecko-katolic.	Ormianie	Żydzi				
I.	55	5	60	17	41	2	17	41	1	1	—	49	11	—
II.	48	2	50	17	31	2	17	31	2	—	3	39	11	—
III.	37	4	41	11	30	—	11	30	—	—	1	29	12	—
IV.	22	1	23	11	12	—	11	12	—	—	—	13	10	—
V.	24	2	26	7	18	1	7	18	—	1	1	15	11	—
VI.	19	1	19	5	12	2	5	12	—	2	—	13	6	—
Razem . . .	205	14	219	68	144	7	68	144	3	4	5	158	61	1,000

S z c z e g ó ł y.

Wymienieni w rubryce stypendyści są to biedniejsi studenci na pensyi w klasztorze samym utrzymaniu i kwota powyż oznaczona stoi właściwie za wyraz tego co ich utrzymanie kosztuje.

Gimnazjum buczańskie utrzymuje się z funduszy legatu Mikołaja Potockiego z r. 1754; a rząd przeznaczył dla niego także dochód z opłat szkolnych pochodzący.

Wpłynęło zaś z opłat szkolnych w r. 1857/8: 1,264 zlr., a z taks wstępnych 136 zlr. m. k.

Wykład nauk daje się w języku niemieckim, a tylko religia objaśnia się po polsku i po halicko-rusku i przytem.

W zbiorach i porządkach miał ten Zakład: a) bibliotekę o 332 tomach; b) gabinet fizyczny o 64 aparatach; c) do nauk historii naturalnej: 12 dzieł obrazowych, i 2 kolorowane naturalno-historyczne atlasy, 12 wypchanych ptaków, 154 gatunków w 797

egzemplarzach konch, 393 gatunków roślin, 320 mineralów, 120 krystalów w drewnianych modelach; d) do nauk geograficznych: 28 map ściennych, 4 atlanty, 3 globy i 1 teluryum; nakoniec e) do nauk matematycznych 30 stereometrycznych figur i 18 geograficznych tablic ściennych Stillardta.

Przybyło w tym roku do biblioteki 20 tomów, do zbioru naturalno-historycznego 100 mineralów, a do nauk geograficznych 2 atlanty. (C. d. n.)

Trzeboszowica czyli: Zarczycka Wola. R. 1578. 1585, 1605 i 1635.

Z ksiąg grodzkich przemyskich wypis zawierający przywileje Króla Stefana na założenie wsi, tudzież potwierdzenia tego przywileju od Zygmunta III. i Władysława IV. uzyskane.

(Dalszy ciąg. Obacz Nr. 18, 19, 20 i 22 Dodatku tygodniowego)

Item eiusdem villae incolis dedimus et gratiose largiti sumus ius theutonicum siue Maydeburgense, quo gaudere et omnibus de se conquerentibus coram sculteto in o(mn)ibus causis huic iuri et illius praescriptis subiciendis respondere debebunt perpetuis temporibus. Item colonis et emethonibus omnibus in praefata villa locatis libertatem ad duodecem annorum decursum, appenden(dis) quibus(cunque) oneribus concedimus, expirata demum libertate census annui ex quolibet laneo per quadraginta octo grossos, Item tunnam auenae vnam, gallos quatuor, oua quadraginta singuli quotannis profesto sancti Martini ad castrum Lezaicense persolvere erunt adstricti, et sculteto vt aliae illius praefecturae villae suis scultetis solent, pares datias pendere et praestare debebunt. Item incolae villae praefatae tenebuntur singuli quotannis sculteto eiusque successoribus duos dies laborare tunc quando necesse habuerit, qui labor vulgo dicitur *thloka*. Licebit eidem quoque Sculteto et suis successoribus a emethonibus villa praefatae honoraria et donatiua alias *pocsty* singulis annis percipere, ab ipsis pro eisdem prandium de more comparare liberaliterque eos tractare. Damus etiam eidem Sculteto eiusque successoribus libertatem venandorum leporum ac auium omnis generis in syluis Nostris, feris tamen maioribus exceptis. Porro subditi et incolae villa **Trzeboszowicza** siluas praefecturae illius cum feris in eisdem contentis, quarum custodes et venatores esse debent, in sua cura et diligenti custodia habere tenebuntur, prouidereque ne a Nobilibus eorumque subditis depopulentur, aliaque damna illis quacuis inferantur, aut si hoc Nobis postea visum non fuerit, labores ad castrum Nostrum Lezaicense vt aliae villae Nobis praestare tenebuntur, hoc etiam Nobis et Ser(enissi)mis Successoribus Nostris reseruato, quod idem Scultetus in propria persona quilibet expeditionem bellicam cum suis legitimis successoribus expirata libertate tunc cum omnes Terrigenae Premislienses ad arma consurrexerint, in vno equo armatus seruire tenebitur. Quam quidem scultetiam cum omnibus suprascriptis laneis, areis, agris, pratis, hortis, colonis, emethonibus, molendino, taberna, hortulanis, inquilinis, artificibus, piscinis, censibus ac quibusuis aliis vtilitatibus ipse Nobilis Petrus Zarczycki tenebit, habebit, possidebit, eaque vti fruatur pacifice et quiete ad extremum vsque vitae ipsius tempus. Promittentes verbo Nostro regio pro Nobis et Serenissimis Successoribus Nostris, quod quamdiu memoratus Petrus Zarczycki in vita superstes extiterit, eundem de possessione scultetiae praefatae eiusque attinentiarum superius nominatarum nulli homini cuiuscunque status, dignitatis et conditionis sint, redimere et in cultura eiusdem villae eundem impedire consentiemus, neque Serenissimi Successores Nostri consentient, neque etiam nos ipsi aut Successores Nostri ad fiscis, mensae, coquinae, stabuli aut alium quempiam Nostrum et Reipublicae vsum et necessitatem redimemus, Successoresque Nostri rediment. Sublato vero e viuus Nobili Petro Zarczycki, et summa pecuniae, quae ex iusta taxatione scultetiae omnium commodorum cesserit, eius successoribus per eum cuius intererit persoluta, tum demum ad Nos et Serenissimos Successores Nostros dispositio eius scultetiae redibit et deuoluetur pleno iure. Juribus tamen aliis Nostris regalibus ibidem manentibus. In quorum omnium et singulorum praemissorum fidem ac testimonium praesentes literas manu Nostra subscriptas sigillo regni Nostri communiri iussimus. Datum **Leopoli** die quintadecima mensis Iulii anno Domini **Millesimo Quingentesimo Septuagesimo Octauo**, Regni vero Nostri anno tertio.

*Mieszkańcom tejże wsi nadaliśmy łaskawie i udzielili prawo niemieckie czyli magdeburskie: używać go więc i niem wszystkim oskarżycielom przed soltysem w sprawach pod przepisy tego prawa podciągniętych odpowiadać mają. Wszystkich rolników i kmieci w przerzeczonej wsi osadzonych uwalniamy do lat dwunastu od wszelkich ciężarów; po upływie tej wolności zaś po czterdzieście ośm groszy czynszu rocznego z każdego łanu, nadto pojedynczy po beczce owsa, po cztery kapłony i po czterdzieście jaj corocznie na s. Marcin do zamku leżajskiego, a Soltysowi takie same daniny dawać będą obowiązani, jakże inne wsie do tegoż starostwa należące swoim soltysom zwyczajnie dają. Obowiązany też będzie każdy mieszkaniec wsi przerzeczonej odrabiać rok rocznie Soltysowi i następcom jego po dwa dni kiedy sąsada, która to robota pospolicie tloka się zowie. Wolno także będzie Soltysowi i następcom jego od kmieci wsi przerzeczonej podarunki czyli poczty każdego roku pobierać, sądać obiadów we zwyczajny będących i poczesne przyjmować ugoszczenia. Pozwalamy również Soltysowi i następcom jego w lasach Naszych polować na zające i łowić ptaki wszelkiego rodzaju, z wyjątkiem grubszej zwierzyny. Dalej, poddani wsi **Trzeboszowicy** obowiązani będą nad tegoż starostwa lasami, których wartownikami i łowcami być winni, i nad zwierzyną w nich żyjącą mieć pieczę i pilny dozór, jako też nad tem czuwać, aby w onych Szlachta ani poddani ich zwierzyny nie wytepiali i żadnych szkód nie czynili; a gdy Nam się kiedyś zda znieść tę powinność, tedy jako inne wsie roboczną odbywać Nam będą obowiązani do zamku leżajskiego. Zastrzegamy przy tem Sobie i Najjaśniejszym Następcom Naszym, aby po skończeniu się wolności tenże Soltys z prawowitymi następcami osobiście na każdej wyprawie wojennej, gdy wszyscy ziemianie przemysłscy pod bronią staną, zbrojno wjednego konia służył. Które to soltystwo ze wszystkimi wyżej wyrażonemi łanami, placami, rolami, ogrodami, rolnikami, kmieciami, młynem, karczmą, zagrodnikami, komornikami, rzemieślnikami, sadzawkami, czynszami i wszelkimi innemi pożytkami Szlachetny Piotr Zarczycki dzierżyć, mieć i posiadać, tudzież ze wszystkiego spokojnie i nienaruszenie aż do śmierci swojej pożytek ciągnąć będzie. Przyrzekamy zarazem słowem królewskim za Nas i za Najjaśniejszych Następców Naszych, iż wspomnianego Piotra Zarczyckiego póki żyje, z posiadłości przerzeczonego soltystwa i wyżej wyrażonych przynależności, wykupić i w urzędzeniu wsi przeszkód mu czynić, nie tylko żadnej osobie, jakiegokolwiek stanu, powołania lub godności by była, nie pozwolimy, ale i Sami na potrzebę skarbu, stołu, kuchni, stajni lub na inny Nasz albo Rzeczypospolitej pożytek nie wykupimy. Po śmierci zaś Szlachetnego Piotra Zarczyckiego, skoro suma pieniężna, jaka ze słusznego ocenienia wszystkich soltystwa pożytków wypadnie, spadkobiercom jego przez tego do kogo to należy, wypłaconą zostanie, wróci posiadłość soltystwa do Nas i Najjaśniejszych Następców Naszych z zupełnym prawem. Z resztą inne prawa Nasze królewskie pozostają całe. W dowód i na świadectwo wszystkiego przerzeczonego, pismo to ręką Naszą podpisawszy rozkazaliśmy stwierdzić pieczęcią koronną. Dano we **Lwowie** dnia piętnastego miesiąca lipca roku Pańskiego **Tysiąc Pięćset Siedmieszęć Osmego**, a w trzecim Naszego panowania. (D. n.)*